Beleid

Mensenhandel

Gemeente Bernheze

Signaleren en aanpak

2023-2026

‘Als je de manier waarop je naar dingen kijkt verandert, veranderen de dingen waarnaar je kijkt’

Inhoud

1. Inleiding 2
2. Gemeentelijk basisniveau 3
2.1. De gemeente als signaleerder – De oren en ogen in de samenleving 3
2.2. De gemeente als regisseur van de integrale aanpak. De spin in het web 4
2.3. De gemeente als beleidsmaker - De strijd tegen mensenhandel begint met een plan 4
2.4. De gemeente als verantwoordelijke voor de zorg en opvang van slachtoffers 5
3. Doorontwikkeling 6
3.1 Bovenlokaal LIO (lokaal informatie overleg) 6
3.2 Aanpak specifieke doelgroepen 6
3.3 Inzetten op preventie slachtofferschap 6
3.4 Voorkomen recidive 6
3.5 Monitoring 6
4. Borging 7
5. Monitoring 7
6. Evaluatie 8
7. Stappenplan CCV 9
Bijlage 1 Meldroute aanpak mensenhandel gemeente Bernheze 10
Stroomschema's (2) 11-12
Bijlage 2 Taken gemeentelijke Aandachtfunctionaris Mensenhandel regio Oost-Brabant 13-14
Bijlage 3 Overzicht Trainings en opleidingsaanbod 15
Bijlage 4 Betrokken ketenpartners incl. rol, taken en bevoegdheden 16-17
Bijlage 5 Voorbeelden casuïstiek mensenhandel regio Oost-Brabant 18-19

Inleiding

Dit beleid is een lokale uitwerking van het regionale beleidsplan voor de aanpak van mensenhandel en uitbuiting in Oost-Brabant. Het regionale beleidsplan is opgesteld door de Regionale Tafel Mensenhandel. Het regionale beleid krijgt een praktische vertaling in het voorliggend beleid. De bestrijding van mensenhandel vergt de inzet van een groot aantal actoren uit verschillende domeinen. Gemeenten zijn belangrijke spelers in de lokale en regionale aanpak van mensenhandel. Dit beleid zorgt voor een stevige basis en borging van het beleidsplan.

Dit beleid bestaat uit twee onderdelen:

1. Gemeentelijk basisniveau: gericht op de korte termijn
2. Doorontwikkeling: gericht op de langere termijn.

Gemeentelijk basisniveau

De gemeente Bernheze heeft de ambitie om in 2023-2024 te voldoen aan het Basisniveau Bestuurlijke Aanpak Mensenhandel. Dit geldt voor de vier onderdelen arbeids-, seksuele- en criminele uitbuiting en orgaanhandel. Om dit basisniveau te behalen, dienen gemeenten aan vier eisen te voldoen:

1. het werken aan een actieve signalering van mensenhandel,
2. het hebben van een aandachtsfunctionaris mensenhandel,
3. het hebben van beleid ten aanzien van de aanpak van mensenhandel,
4. het hebben van een zorgcoördinatie voor zorg en opvang van slachtoffers.

Arbeidsuitbuiting: Mensen worden doelbewust door een vorm van dwang, misbruik van omstandigheden of van diens kwetsbare positie gedwongen tot arbeid of diensten. Daarbij is sprake van ernstige inbreuk op hun lichamelijke en geestelijke integriteit en/of persoonlijke vrijheid. Het gaat vaak samen met ernstige situaties op de werkvloer, sterke inperking van de vrije keuze, grove overtreding van de arbeidswetten en ondermaatse huisvesting.

Seksuele uitbuiting: Het gedwongen verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde (al dan niet) tegen betaling, of in ruil voor andere vergoedingen of de belofte daarvan. Het omvat onder andere pornografie onder dwang, gedwongen seksuele dienstverlening online of op locaties als woningen, hotels en massagesalons en de loverboyproblematiek.

Criminele uitbuiting: Bij criminele uitbuiting worden mensen gedwongen tot het plegen van strafbare feiten. Denk hierbij aan het onder dwang plegen van zakkenrollerij, diefstal, drugssmokkel, knippen van hennep of het gedwongen uitlenen van de bankrekening ten behoeve van criminele activiteiten. De buit gaat vaak naar de uitbuiter/mensenhandelaar.

2.1 De gemeente als signaleerder - De oren en ogen in de samenleving

Hoe eerder slachtoffers in beeld zijn, hoe eerder en beter er gehandeld kan worden richting zowel slachtoffer als dader. Iedereen kan signalen opvangen, zowel burgers als professionals. Deze signalen kunnen ontzettend uiteenlopen. Daarom is het belangrijk dat informatie hierover wordt gedeeld en dat men bewust is van de wijze waarop dit gemeld kan worden. Actief signaleren gaat via vier pijlers:

1. Burgers en professionals van de gemeente Bernheze zijn zich bewust van de signalen van mensenhandel en weten wat ze met hun signalen kunnen doen;
2. Medewerkers van gemeente Bernheze kunnen signalen van mensenhandel herkennen en weten waar ze met deze signalen terecht kunnen;
3. Medewerkers van gemeente Bernheze gaan actief op zoek naar signalen van uitbuiting.
4. Burgers van Bernheze weten waar ze signalen van mensenhandel kunnen melden.

2.2 De gemeente als regisseur van de integrale aanpak - De spin in het web

De gemeente is de spil in de integrale aanpak van mensenhandel. Zij staat in contact met ketenpartners en zorgt voor de onderlinge verbinding tussen deze partners.

Om de aanpak binnen de gemeente Bernheze te reguleren en signalen te borgen, is het noodzakelijk dat zij beschikt over een aandachtsfunctionaris mensenhandel. Deze functionaris zorgt ervoor dat het onderwerp mensenhandel in de gemeente onder de aandacht wordt gebracht, dat signalen gemeld (kunnen) worden en dat er gehandeld wordt.
De aandachtsfunctionaris (AF) houdt de verbinding met het RIEC (Regionaal informatie en expertise centrum), omdat binnen Taskforce-RIEC gemeenten, Openbaar Ministerie, politie, Belastingdienst, Douane en provincies samenwerken om mensenhandel zo effectief mogelijk aan te pakken. Hierbij betrekken ze ook ondernemers en inwoners.

De doelgroep ondernemers en branches neemt het PVO Brabant-Zeeland voor haar rekening. De AF staat in nauw overleg met de regionale ketenregisseur mensenhandel.

Daarnaast zorgt de AF dat signalen worden ingebracht bij het lokaal signalenoverleg (LSO)

Aandachtsfunctionaris mensenhandel		
Acties	**Eigenaar**	**Planning**
1. Benoemen Aandachtsfunctionaris mensenhandel	VTHV	Q 1 2023
2. Positie AF borgen in processen	VTHV en Communicatie	Q 3 en Q 4 2023
3. Actieweek aanpak mensenhandel 3.a Scholing AF Basis team Bernheze	AF, Ketenregisseur, Politie Ketenregisseur mensenhandel	2024 Doorlopend
4. Jaarlijkse bijeenkomst Aandachtsfunctionarissen	Ketenregisseur mensenhandel	Doorlopend

2.3 De gemeente als beleidsmaker - De strijd tegen mensenhandel begint met een plan

De aanpak mensenhandel begint met een plan. In Oost-Brabant is er gekozen voor een regionaal beleid. Hierin staan alle gemeentelijke taken – preventie, signalering, handhaving en zorg - opgenomen. Dit draagt bij aan een sluitende aanpak en door een stevige samenwerking in de regio en met alle betrokken ketenpartners kan een waterbedeffect voorkomen worden.

Juridisch Kader	
Beleidsstukken	
Regionaal Veiligheidsplan Oost-Brabant 2023-2026	Mensenhandel geprioriteerd
Beleidskader Integrale Veiligheid 2023-2026	Mensenhandel prioritering uit RVP overgenomen
Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2023-2026	Mensenhandel als onderdeel van aanpak ondermijnende criminaliteit. Benoeming ontwikkeling Beleid aanpak mensenhandel
Regionaal Beleidsplan voor de aanpak van mensenhandel en uitbuiting	Benoemd dat gemeenten weerbaarder moeten zijn tegen mensenhandel
Beleid Mensenhandel Gemeente Bernheze	Vastleggen van signalering en aanpak
Een privacy protocol en een werkproces opgesteld voor de gemeenten en zorgpartners in Oost-Brabant.	Opgesteld om gegevens met elkaar te delen
Samenwerkingsconvenant Zorgtafel regio Oost Brabant Slachtoffers Mensenhandel 18- / 18 + (De Zorgtafel)	Opgesteld om casuïstiek gezamenlijk op te pakken en informatie met elkaar te delen.

2.4 De gemeente als verantwoordelijke voor de zorg en opvang van slachtoffers van mensenhandel. Een veilige plek voor slachtoffers

De gemeente Bernheze is vanuit de WMO én vanuit de Jeugdwet organisatorisch en financieel verantwoordelijk voor de zorg en opvang (en andere voorzieningen) voor alle slachtoffers van mensenhandel zolang zij rechtmatig in Nederland verblijven.

Zorgcoördinatie mensenhandel

Slachtoffers in Nederland krijgen te maken met allerlei complexe procedures. Het doel van de zorgcoördinatie is belangenbehartiging en het organiseren van een samenhangend hulp en ondersteuningsaanbod aan (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel die in de eigen regio verblijven en toeleiding naar de juiste organisatie.

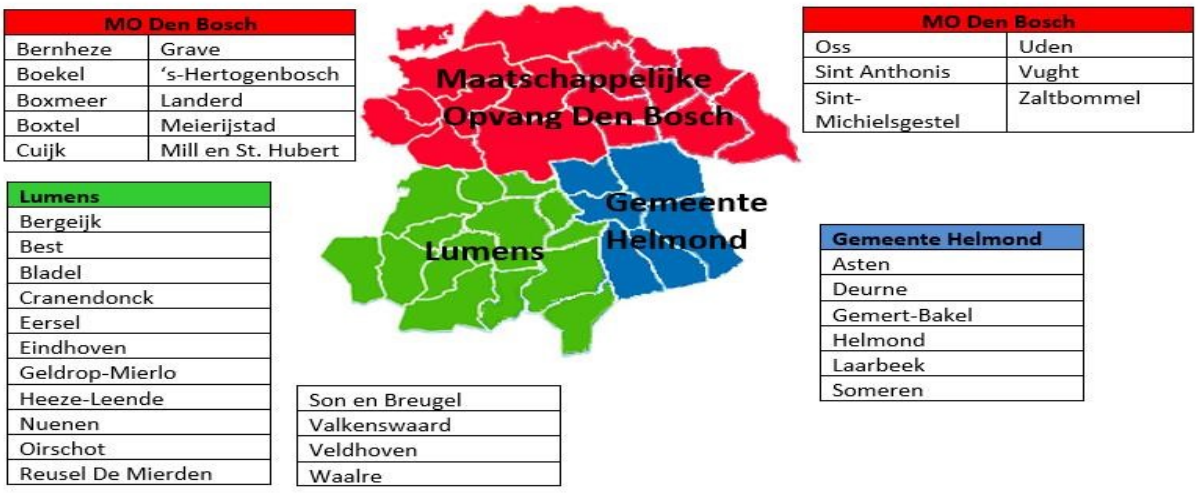
De zorgcoördinator zorgt ervoor dat de juiste procedures worden opgestart en blijft de kwaliteit en voortgang van de hulp en opvang monitoren. De zorgcoördinator bouwt aan een lokaal en regionaal netwerk en voorziet het netwerk van kennis en expertise.

Als gemeente hebben we korte lijnen hebben met de zorgcoördinator mensenhandel. Zij hebben kennis, geven voorlichting en advies over casuïstiek. Zij kunnen zorgen voor opvang van slachtoffers en kunnen op de achtergrond stand by staan of in gesprek gaan met slachtoffers na een interventie. Zorgcoördinatie valt onder de Maatschappelijke Opvang in ’s-Hertogenbosch.

Taken zijn: Optimaliseren van het zorg- en ondersteuningsaanbod in de regio, coördinatie van de hulpverlening per (vermoedelijk) slachtoffer, verstrekken van informatie en advies aan professionals en cliënten, rapportage en terugkoppeling aan Comensha.

➔ In Oost-Brabant is er regio dekkende zorgcoördinatie actief.

Werkgebied Zorgcoördinatoren regio Oost-Brabant (2021)

- **Doorontwikkeling**

In 2023-2024 wordt in samenwerking met het sociaal domein en veiligheid gekeken hoe het uitvoeringsprogramma vormgegeven kan worden. In 2023 en 2024 ligt de focus op preventie en het betrekken van onze (zorg)professionals. Hierin is ook aandacht voor onderstaande thema's.

- ☐ **LSO (lokaal signalen overleg)**

Lokale en regionale trends, ontwikkelingen en knelpunten signaleren (en waar mogelijk daarop acteren). Verantwoordelijke coördinator MIT, aandachtsfunctionaris mensenhandel en ketenregisseur Mensenhandel.

- ☐ **Aanpak specifieke doelgroepen**

Denk aan groepen als mensen met een licht verstandelijke beperking, buitenlanders die de Nederlandse taal niet machtig zijn, loverboys, jongens in de prostitutie, criminele familienetwerken, huiselijk geweld (ViA) etc. Het is dan ook belangrijk dat wordt ingezet op deze doelgroepen om zo mensenhandel en uitbuiting te voorkomen.

- ☐ **Inzetten op preventie slachtofferschap**

Weerbaarheid, een te ontwikkelen preventieprogramma voor scholen in Gemeente Bernheze. Preventie onder sekswerkers, preventie arbeidsmigranten en dergelijke.

- **Voorkomen recidive**

Het voorkomen dat daders opnieuw de fout in gaan is een belangrijk speerpunt van de aanpak van mensenhandel, maar op dit moment is er geen inzicht in hoe vaak dit gebeurt. Daarom beveelt de Nationaal Rapporteur de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aan om te (laten) onderzoeken hoe vaak daders van de verschillende mensenhandel vormen recidiveren.

- **Monitoring**

De wens is om meer zicht te krijgen in de aard en omvang van de problematiek in ons basisteam. Hiervoor moet er eenduidig geregistreerd worden. Op die wijze kunnen trends en ontwikkelingen eerder worden gesignaleerd.

Casuïstiek en privacy

Indien een signaal dusdanig is dat dit aanleiding is om een casus te starten, dan wel bij de Taskforce–RIEC, dan wel binnen de zorgpartners; hebben wij te maken met het delen van privacygevoelige informatie. Binnen het samenwerkingsverband van de Taskforce-RIEC is hiertoe eerder een convenant afgesloten en zijn afspraken gemaakt in de vorm van een privacy protocol. Inmiddels is er ook een samenwerkingsconvenant Zorgtafel regio Oost-Brabant Slachtoffers Mensenhandel 18- / 18 + (De Zorgtafel), een privacy protocol en een werkproces opgesteld voor de gemeenten en zorgpartners in Oost-Brabant.

Borging

Bij de uitvoeren van de acties uit dit beleid, sluiten we zoveel mogelijk aan bij andere lokale structuren. Daarnaast investeren we niet alleen in de Aandachtsfunctionaris(sen), maar in de gehele gemeentelijke organisatie. Bevlogen collega-professionals zijn belangrijk om de complexe strijd tegen mensenhandel te voeren. Tevens is het thema Mensenhandel; “Signaleren en Aanpak” geborgd in het regionale en lokale Veiligheidsbeleid.

Monitoring

Binnen basisteam Maasland wordt bijgehouden hoeveel signalen mensenhandel binnenkomen. Deze worden regionaal voorgelegd aan de ketenregisseur mensenhandel.

Monitoring			
Acties	**Eigenaar**	**Planning**	**Kosten**
Format ontwikkelen ten behoeve van monitoring	Gemeente/Burgerzaken/KCC	2024	-

Evaluatie

Zoals beschreven in het beleid mensenhandel zal er periodiek een evaluatie van de uitvoering worden uitgevoerd. Daarbij wordt ook de aanpak van de casuïstiek geëvalueerd. Bij de evaluatie wordt zowel het zorg- als veiligheidsdomein betrokken. Ook vindt er regionale afstemming & coördinatie plaats in de Werkgroep ViA, Veiligheid in afhankelijkheid relaties. In het meerjarige uitvoeringsplan ViA is opgenomen dat het focuspunt moet liggen op effectieve aanpak om geweld te stoppen. De aanpak van Mensenhandel is dus ook een belangrijk onderdeel van ViA, zowel vanuit het sociaal als veiligheidsdomein. De samenwerking tussen het sociaal en veiligheidsdomein is hierbij van cruciaal belang om zo de werkwijze op samenwerking rond daderaanpak en slachtofferzorg te verbeteren.

De evaluatie vindt 1 keer per jaar plaats en geeft input voor het beleid Mensenhandel 2023-2026. Daarin komen onder meer de preventie activiteiten en inzet van onze sociaal domein partners aan de orde. Mocht er op casus gerichte casuïstiek evaluatie plaats moeten vinden, dan wordt dit door de aandachtsfunctionaris in samenwerking met sociaal domein op locatie geregeld.

STAPPENPLAN

STAP 1 Baliepersoneel of toezichthouder van de gemeente vangt signaal op en wil het signaal doorgeven aan een daarvoor verantwoordelijk persoon.

STAP 2 De aandachtsfunctionaris mensenhandel binnen de gemeente ontvangt het signaal van de baliemedewerker of toezichthouder. De naam van de melder is alleen bekend bij de aandachtsfunctionaris.

STAP 3 De aandachtsfunctionaris legt de melding vast en gaat na of de betrokken persoon, organisatie of het adres reeds in het eigen gemeentelijke systeem voorkomt zodat het signaal eventueel verrijkt kan worden met andere informatie.

STAP 4 De vraag is nu waar het signaal naar toe dient te gaan. Er zijn verschillende organisaties die zich bezighouden met de aanpak mensenhandel. Idealiter melden aandachtsfunctionarissen mensenhandel in Nederland op dezelfde manier maar de praktijk leert dat er lokaal en regionaal verschillende meldroutes zijn.

STAP 5 De aandachtsfunctionaris vraagt bij de overdracht van het signaal terugkoppeling aan de betrokken instantie.

STAP 6 De aandachtsfunctionaris koppelt terug richting de baliemedewerker of toezichthouder. over wat er met het signaal gedaan is.

Bron: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid

Bijlagen

Bijlage 1: Stroomschema signalen mensenhandel + Bijlage 1.1 afhandeling signalen

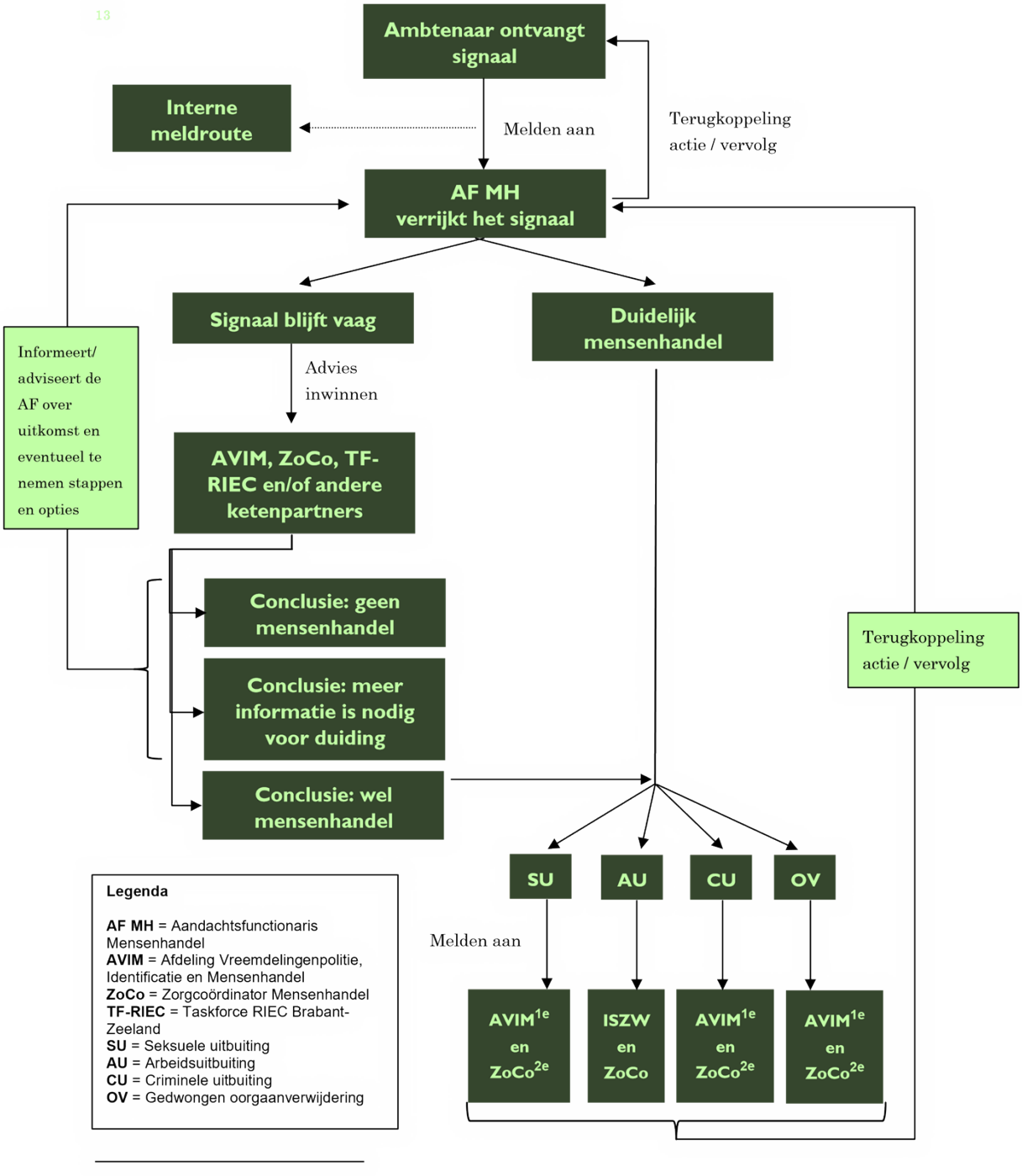
Bijlage 2: Taken gemeentelijke Aandachtsfunctionaris Mensenhandel regio Oost-Brabant

Bijlage 3: Betrokken ketenpartners incl. rol, taken en bevoegdheden

Bijlage 4: Overzicht trainings- en opleidingsaanbod

Bijlage 5: Voorbeelden casuïstiek mensenhandel uit de regio Oost-Brabant

Bijlage 1: Stroomschema 1 uit het Regionaal beleid “signalen mensenhandel “van Signaal naar Actie”

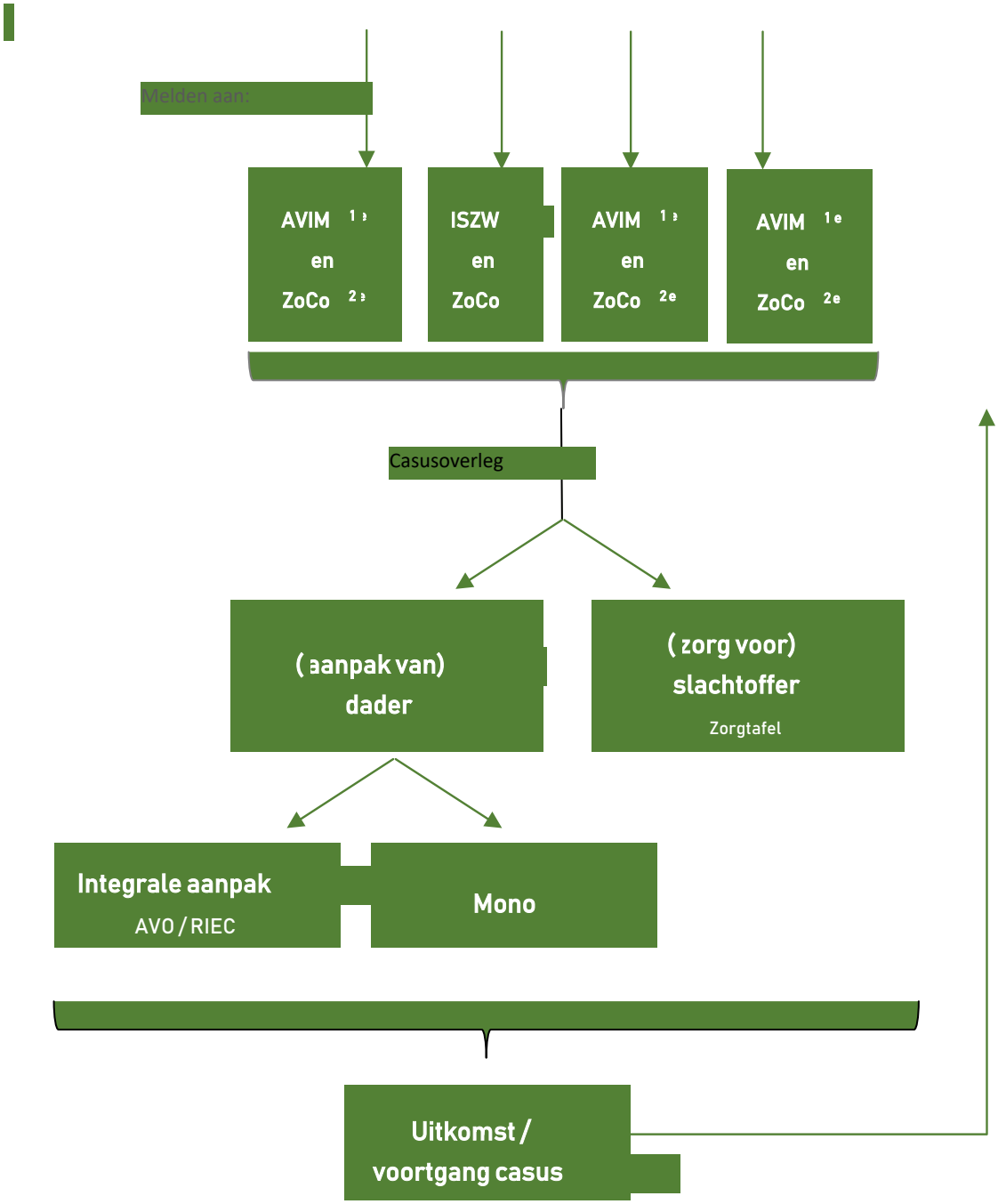

[13] bij de signalen SU, CU en OV is de route om éérst AVIM te bellen & daarna Zorgcoördinator (ZoCo).

Dit heeft te maken met de 24uurs dienst van de politie en i.v.m. het feit dat de politie de veiligheid van anderen kan waarborgen op locatie!

Bijlage 1.1: Stroomschema 2 afhandeling signalen mensenhandel

Wat gebeurt er met een signaal mensenhandel nadat dit is opgepakt door (een van de) experts?

AVO = Ambtelijk Voorbereidend Overleg
Zorgtafel = Samenwerkingsverband op het terrein van zorg voor slachtoffers mensenhandel waarin zorgpartners, politie en gemeente, onder éénduidige regie, zorgen bieden aan slachtoffers mensenhandel.

1.1. Bijlage 2: Taken gemeentelijke Aandachtfunctionaris Mensenhandel regio Oost-Brabant

De aandachtsfunctionaris Mensenhandel (hierna AF)

Iedere gemeente heeft een AF die als contactpersoon mensenhandel / themahouder kan worden gezien voor de gemeente intern, maar ook voor partners buiten de gemeente. Ieder gemeente heeft minimaal één AF. Doorgaans is een medewerker van de afdeling veiligheid of van de afdeling zorg de AF (mensenhandel heeft altijd een dader en altijd een slachtoffer). In de praktijk komt voor dat er vaak twee AF's per gemeente zijn, of dat bijvoorbeeld medewerker van afdeling zorg de AF is, maar schakelt / een buddy heeft bij de afdeling veiligheid waarmee de AF samen het onderwerp behandelt en beheert. Het advies is om de aandachtsfunctionaris door het college te laten aanwijzen.

Of een gemeente voor één of twee AF's kiest en uit welk domein deze persoon komt kan het beste per gemeente worden bepaald. Wel is het goed om de volgende kwaliteiten in overweging te nemen bij het bepalen / aanwijzen van een AF:

Kwaliteiten

De AF heeft affiniteit met het onderwerp. Uit de praktijk blijkt dat persoonlijke interesse bijdraagt aan de ontwikkeling van het thema binnen de gemeente. Daarnaast is handig, meer zeker niet noodzakelijk, dat een AF presenteer / trainingsvaardigheden heeft. Wanneer nodig kan de AF zelf (nieuwe) collega's trainen op bijvoorbeeld het herkennen van signalen mensenhandel.

Taken

De AF onderhoudt het thema mensenhandel binnen (en voor) de gemeente. Bijvoorbeeld door:

- Aan te sluiten bij team overleggen eens in de zoveel tijd, daar het thema agenderen, kijken of er vragen zijn binnen dat team over het thema, moeten er medewerkers getraind worden op het kunnen signaleren, …
- Medewerkers te trainen op het kunnen signaleren van mensenhandel
- Lokale, regionale en landelijke trends te volgen
- Bij te blijven met relevante publicaties. Kijk hiervoor ook op de website van het Regiobureau Integrale Veiligheid Oost-Brabant: www.rivob.nl onder het kopje 'mensenhandel'.
- Tevens is de AF zich er van bewust dat het thema mensenhandel onzichtbaar en onbekend kan zijn bij collega's.
- Verbinding zorg (o.a. contact met zorgcoördinator mensenhandel) en veiligheid (o.a. contact met blauw en opsporing).

De AF zorgt voor bekendheid van zijn/haar functie binnen de gemeente. Bijvoorbeeld door:

- Het uitdelen van visitekaartjes of op intranet bij jouw werkzaamheden vermelden dat je AF bent en hoe mensen je kunnen bereiken.
- Aan te sluiten bij team overleggen
- Nieuwe collega's te wijzen op de functie van AF

De AF monitort en adviseert wanneer de gemeente actie moet ondernemen. Bijvoorbeeld:

- Gemeenteambtenaren (zelf of laten) trainen op het kunnen signaleren van mensenhandel (inclusief herhaaltraining)
- Controle op vergunning
- Huisbezoek
- Actieweek

De AF is bekend met bestuurlijke maatregelen om mensenhandel tegen te gaan.

- Is bekend met de diversie barrièremodellen;
- De AF is de aangewezen persoon om het bestuur te adviseren over de te in te zetten maatregelen (en de gehele aanpak van mensenhandel)

De AF is bekend met het netwerk experts mensenhandel (zie bijlage 3), in het bijzonder de Zorgcoördinator Mensenhandel voor ondersteuning van (mogelijke) slachtoffers mensenhandel.

Signalen mensenhandel

De AF is het aanspreekpunt voor (mogelijke) signalen mensenhandel. Het volgende stappenplan (zie tevens bijlage 1) kan worden aangehouden voor de AF bij signalen mensenhandel:

1. Een ambtenaar van de gemeente (vaak een baliemedewerker of toezichthouder) vangt een signaal op (nog onduidelijk wat voor signaal dit is) en wil het signaal doorgeven aan de daarvoor verantwoordelijke persoon: de AF.
2. De AF verzamelt het signaal / de signalen van de gemeenteambtenaren en verrijkt de informatie zo mogelijk met adresgegevens, eventueel eerder opgelegde sancties en andere relevante zaken.
3. Nu volgen twee opties voor de AF:
   I. Bij zuivere signalen mensenhandel moet de AF contact opnemen met politie, team AVIM en daarna (eventueel) met de betreffende Zorgcoördinator Mensenhandel (zie gegevens in bijlage 3).
   II. Blijft het signaal na verrijking vaag en ontstaat twijfel of het wel of geen mensenhandel is, dan kan de AF alsnog in overleg gaan met politie, team AVIM of de Zorgcoördinator Mensenhandel.

Uitgangspunt is dat ieder (zorgelijk) signaal gewoon besproken moet worden en niet mag blijven liggen binnen een gemeente. Het netwerk van experts mensenhandel is er ook voor om de gemeente bij dit soort zaken te ontlasten

4. De AF vraagt bij overdacht van het signaal aan (een van) de bovenstaande partner(s) om een terugkoppeling.
5. De AF koppelt terug richting de ambtenaar van de gemeente die melding had gedaan wat er met het signaal is gedaan of nog gaat gebeuren. In de praktijk blijkt dat dit terugkoppelen motiverend werkt voor ambtenaren om blijven te melden. Het kan voorkomen dat heldere terugkoppeling uitblijft als bijvoorbeeld de politie besluit om een strafrechtelijk onderzoek te starten. Als aanspreekpunt voor (mogelijke) signalen is het van belang dat de AF nadenkt op welke wijze hij/zij signalen mensenhandel ontvangt: wat is de interne meldroute? Het advies is om altijd aan te sluiten bij de bestaande structuren binnen de gemeente. Enkele opties: direct naar het e-mailadres of melden bij een gemeentelijk (ondermijning)meldpunt.

Bijlage 3 **Overzicht trainings- en opleidingsaanbod**

Kennis over mensenhandel (en specifiek: hoe men mensenhandel kan signaleren) en over de middelen die een gemeente kan inzetten om mensenhandel tegen te gaan kan op verschillende manieren worden verkregen:

De Ketenregisseur Mensenhandel biedt de Aandachtsfunctionarissen Mensenhandel altijd aan om ambtenaren te komen trainen. Met de verschillende partners uit het netwerk kan er gratis en op maat training worden gegeven over bijvoorbeeld: mensenhandel algemeen, de rol van de AF, signalen mensenhandel herkennen, bestuurlijke maatregelen, etc. Het is dan wel aan de AF om te inventariseren wie (welke ambtenaren / welke afdelingen) getraind moeten worden, waar behoefte aan is en wat het basisniveau is van de ambtenaren. Ook is train-de-trainer een optie, waarbij de AF zo wordt getraind dat hij/zij collega ambtenaren kan trainen

De volgende landelijke partners of websites kunnen ook voorzien in training en opleiding:

- Het CCV biedt e-learnings aan: https://hetccv.nl/onderwerpen/mensenhandel/eHYPERLINK "https://hetccv.nl/onderwerpen/mensenhandel/e-learnings-signalering-mensenhandel/"learnings-signalering-mensenhandel/HYPERLINK "https://hetccv.nl/onderwerpen/mensenhandel/e-learnings-signalering-mensenhandel/"

- CoMensha biedt training en voorlichting aan: https://www.comensha.nl/mensenhandel-academy/trainingen-algemeen/trainingenHYPERLINK "https://www.comensha.nl/mensenhandel-academy/trainingen-algemeen/trainingen-door-comensha/"door-comensha/ HYPERLINK "https://www.comensha.nl/mensenhandel-academy/trainingen-algemeen/trainingen-door-comensha/"

- FairWork biedt training aan voor beleidsmakers, Aandachtsfunctionarissen mensenhandel en uitvoerenden met burgercontact: https://www.fairwork.nu/trainingen-voor-gemeenten/

- Tool speciaal voor mensen in jeugdzorg, strafrechtketen, politie, speciaal onderwijs, wijkwerkers en ouders: https://publicaties.zonmw.nl/gewoon-bijzonder/justitieprojecten/nieuwe-tool-signaleert-mogelijke-slachtoffers-loverboys/

- Zorgpartijen kunnen ook voorgelicht of getraind worden. In de regio en landelijk is aanbod aanwezig. Vragen hierover kunnen opgepakt worden met de zorgcoördinator mensenhandel

- Kompas/VNG: Hoe pak je mensenhandel aan? | Kompas / Aanpak mensenhandel (vng.nl)

Bijlage 4 Betrokken Ketenpartners inclusief rol, taken en bevoegdheden

Aandachtsfunctionaris Mensenhandel (zie tevens bijlage 2)

- Aanspreekpunt binnen gemeente,
- Adviserend richting bestuur;
- Signalen intern opwerken;
- Thema onderhouden door gehele gemeente;
- Kent de ketenpartners.

Gemeenten regio Oost-Brabant

- Regierol op aanpak mensenhandel;
  - Zorg slachtoffers mensenhandel (zie zorgcoördinator);
  - Mensenhandel signaleren;
  - Barrières opwerpen (zie barrièremodel);
  - Vervullen rol van aandacht functionaris (zie bijlage 2); Vergunningen controleren.

Belastingdienst

- Het toepassen van sanctiemaatregelen; Misdaad of
- Fraude melden per thema:
  https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/standaard_functies/prive/contact/fraude_misdaad_en_misstanden_melden/fraude_misdaad_en_misstand en melden

Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND)

- Signalen mensenhandel doorzetten naar opsporingsinstanties;
- Verantwoordelijk voor uitvoering Verblijfsregeling Mensenhandel; 088-0430430 (landelijk).

Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW)

- Opsporing arbeidsuitbuiting en slecht werkgeverschap;
- Strafrechtelijk onderzoek uitvoeren naar arbeidsuitbuiting; Regio Oost-Brabant: 0800-5151 (om anoniem melding te doen); Team Spoedeisende inzet ISZW (070-3334180).

Ketenregisseur Mensenhandel

- Regie houden op keten;
- Regionale activiteiten / initiatieven ontplooien;
- Gemeenten ondersteunen in bestuurlijke aanpak mensenhandel;
- Verbinding houden met andere regio's en landelijke partners; Landelijke ontwikkelingen vertalen naar de regio;

Koninklijke Marechaussee (KMar)

- Treedt op als grenspolitie voor grensoverschrijdende mensenhandel;
- Signalen onderzoeken en opvolgen (aanhouding);
- Slachtoffers doorverwijzen;
- 0800-1814 (landelijk) of regionaal via Ketenregisseur Mensenhandel.

Openbaar Ministerie

- (Pre)opsporing;
- Vervolging daders mensenhandel.

Politie, team AVIM (Afdeling Vreemdelingen Identificatie en Mensenhandel)

- Direct optreden bij een acuut vermoeden van mensenhandel (doorlaatverbod);
- Strafrechtelijk onderzoek naar mensenhandel en andere vormen van Migratiecriminaliteit;
- Controle van de prostitutiebranche op illegaliteit, minderjarigheid en dwang; eenheid Oost-Brabant, Frontoffice team mensenhandel: Telefoon: 088-9630320 (ma t/m vr 08:00 uur – 16:30 uur);
- Buiten kantooruren 0900-8844

E-mail: mensenhandel.avim.oost-brabant@politie.nl

Politie, wijkagent

- Wijkagenten, BOA's gemeente Bernheze

Taskforce-RIEC

- Partners ondersteunen bij de aanpak van georganiseerde criminaliteit en ondermijning;
- Samenwerking stimuleren;
- Overheid en maatschappij weerbaarder maken;

Zorgcoördinator Mensenhandel

- Het behartigen van de belangen slachtoffers mensenhandel en uitbuiting;
- organiseren van een samenhangend hulp- en ondersteuningsaanbod voor slachtoffers.

Voor de regio Oost-Brabant is de zorgcoördinatie voor slachtoffers mensenhandel:

- Gemeente Helmond: GO-Team 14 0492, optie 2 of meldpuntmensenhandel@helmond.nl
- Lumens: zorgcoördinatie-mp@lumenswerkt.nl 040-2193388
- Maatschappelijke Opvang (MO) Den Bosch: info@modenbosch.nl of 073-6139225

Bijlage 5 **Voorbeeldcasuïstiek**

Mensenhandel kent een groot schemergebied. Dit maakt de signalering, opsporing en vervolging erg complex. Zeker wanneer mensen zichzelf niet als slachtoffer zien. Voorlichting en samenwerking tussen verschillende partijen is cruciaal in de aanpak.

De bekende uitspraak van Johan Cruijff wordt in dit verband vaak aangehaald: *'Je ziet het pas als je het doorhebt'*. Om slachtoffers te herkennen, is kennis over de verschillende vormen en signalen een eerste stap.

Criminele **uitbuiting** **1**

EEN KLEIN KLUSJE

Een minderjarige jongen met een licht verstandelijke beperking woont in een instelling voor beschermd wonen. Hij wordt benaderd door wat oude bekenden uit zijn wijk. Ze vragen of hij een pakketje - met drugs - weg wil brengen. Na dit eerste 'klusje' volgen er meer. Stoppen is geen optie. De jongens bedreigen hem en zijn zusje. Deze jongen voert nu onder dwang criminele activiteiten uit en is daardoor slachtoffer van mensenhandel.

Criminele **uitbuiting** **2**

GEEN ALTERNATIEF

Een vrouw wordt naar Nederland gehaald om te werken in een hennepkwekerij. Ze moet ook in het huishouden werken van de baas. Ze krijgt alleen onderdak en wordt niet betaald. Haar paspoort wordt afgenomen. De rechtbank stelt dat het slachtoffer geen reëel alternatief had om zich aan de onwenselijke situatie te onttrekken en dat ze geen vergoeding ontving voor het werk, waardoor de verdachten opzettelijk financieel voordeel getrokken hebben uit de uitbuiting van het slachtoffer.

Arbeidsuitbuiting **1**

MOOIE WOORDEN

Een man uit de EU werkt in de tuinbouw. Hij maakt lange dagen en krijgt nauwelijks betaald. Hij is vrijwillig naar Nederland gekomen om hier te werken en geld te verdienen. Hij heeft een universiteitsdiploma op zak en dacht in Nederland een goede baan te kunnen krijgen. Hij was in contact gekomen met een ondernemer en vertrok met hem naar Nederland. In de auto vertelde de betreffende man dat die 'goede baan' niet bestond en hij kon gaan werken als komkommerplukker. Zijn werkgever neemt zijn identiteitskaart in, waardoor hij nergens heen kan. Huisvesting en eten worden door de werkgever geregeld. Zijn loon wordt 'verrekend' met de kosten voor de reis en huisvesting. Hij slaapt op een kleine kamer met zes mensen.

Arbeidsuitbuiting 2

OVERUREN VOOR ONDERDAK

Zonder matrassen, tussen vieze was slapen acht asielzoekers uit Syrië in een wasserette in Zaandam. Ze verdienen nog niet de helft van het minimumloon en moeten gratis extra uren werken om op de grond te mogen overnachten in de wasruimte. De eigenaren zijn nergens te bekennen wanneer de inspecteurs van Inspectie SZW, politie en Belastingdienst binnenvallen. De wasserette wordt meteen gesloten, de mannen worden door CoMensha naar een opvanglocatie voor slachtoffers van mensenhandel gebracht.

Seksuele uitbuiting 1

HIJ MOET NAAR (OUDERE) MANNEN TOE EN WORDT GEDWONGEN TOT SEKS

Een jongen van zestien brengt zijn avonden door op Instagram en Snapchat. Hij komt in contact met een vrouw met wie hij goede gesprekken voert en aan wie hij zijn verhaal kwijt kan. Ze chatten een tijdje en wisselen online pikante foto's uit. Later wordt hem gevraagd filmpjes van zichzelf te maken. Hij twijfelt, maar stuurt de filmpjes toch door. Daarna krijgt hij berichten waarin hem wordt verteld wat hij moet doen, anders komen de foto's en filmpjes bij zijn familie terecht. Hij moet naar (oudere) mannen toe en wordt gedwongen tot seks. De uitbuiter blijft hem chanteren. De jongen wordt stelselmatig uitgebuit.

Seksuele uitbuiting 2

OM DE REIS EN HUUR TERUG TE BETALEN, MOET ZE SEKS HEBBEN MET MANNEN

Een 20-jarig meisje van buiten de EU wordt naar Nederland gelokt. Ze zou als kapster aan de slag gaan. Na aankomst wordt haar paspoort afgepakt. Om de reis en huur terug te betalen, moet ze seks hebben met mannen. Ze zit maandenlang opgesloten in een appartement. Op een dag ziet ze kans om te ontsnappen en slaat alarm.